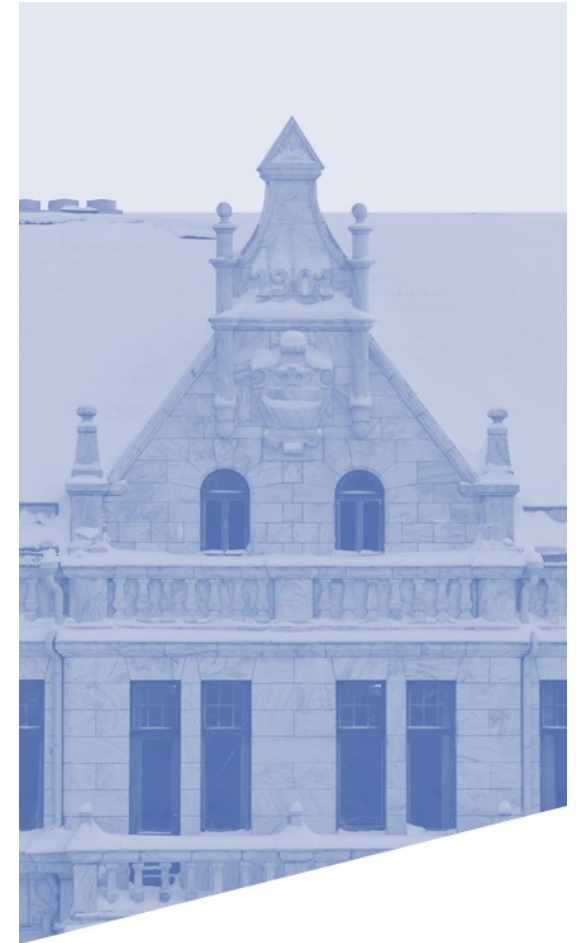

Oikeusvaltioon kohdistuvat uhat ja niihin vastaaminen

Oikeusvaltiotilaisuus/VVT 25.5.2026

Kari Kuusiniemi, Presidentti, Korkein hallinto-oikeus

Korkein hallinto-oikeus
Högsta förvaltningsdomstolen
Supreme Administrative Court of Finland

Esityksen jäsentely

- Oikeusvaltion institutionaaliset uhat
- Oikeusvaltion eroosio: Suomen tilanne ja kipukohdat
- Suomen uudistushankkeen tausta ja nykytilanne
- → näkökulma tuomioistuinkeskeinen

Oikeusvaltion institutionaaliset uhat

- Tuomioistuinten riippumattomuuden loukkaaminen hallitusvallan taholta
 - Kansainväliset esimerkit
 - EUT:n ja EIT:n oikeuskäytäntö
- Tuomioistuinten haltuunotto
 - Tuomareiden määrä: court packing
 - Tuomareiden eläkeiän alentaminen
 - Tuomareiden nimittämismenettelyt
 - Tuomioistuinpäälliköiden erottaminen (chilling effect)
 - Rakenteelliset toimenpiteet: kurinpitojaosto, tuomarin siirtäminen

Suomen tilanne ja kipukohtat

- Tuomioistuinkontrollin kaventaminen
- Turvallistaminen/nopeuttaminen
- ← tuomioistuimet hidasteina
- Valituskelpoisuus/valitusoikeus
 - Rajalaki
 - Kunnallisvalitus (korruptioriski)
 - Suurpedot
 - Valitusoikeudet
 - Sarjavalittajat

Suomen uudistushankkeen tausta ja nykytilanne

- Riippumattomat tuomioistuimet vallan tasapainon turvaajina → yksilön oikeuksien turvaaminen hallitusvaltaa vastaan
 - Tarve turvata niiden asema perustuslain tasolla
- Oikeuslaitostyöryhmä → riippumattomuustyöryhmä → Norja, Ruotsi → Suomen luonnos ja Venetsian toimikunnan lausunto
 - tuomareiden määrä, nimitysmenettely, eläkeikä

